

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Magyar mezőgazdaság reformja.

Az osztrák „Merkur“ nem régiben könyvecskét adott ki, melyben leg-hitelesebb helyekről szerzett adatok alapján fel van tüntetve, mennyi és minő Ausztriának és Magyarországnak mezőgazdasági termeszése. Kék és zöld vonalak jelzik a természetés meny-nységét. S ha végig lapozzuk a köny-vecskét, elkomorodva látjuk, hogy az az Ausztria, mely egészében hegyes-völgyes ország, a mezőgazdasági üze-met illetőleg jóformán a cseh-morva síkságra van utalva, a buzát kivéve minden mezőgazdasági cikkből többet termel, mint a tulnyomóan agrár jel-legű Magyarország.

Ha most tovább folytatjuk e ko-moly, megdöbbenő tény alapján gon-dolatmenetünket s magunk elé kép-zeljük azt az esetet, hogy az önálló vámterület alapján álló Magyarország Ausztriával vámháboruba keveredik, elérmit a gondolat, mit fogunk mi tenni természetményeinkkel, ha Ausztria, lecsapva előttünk vámsorompóját, nem vásárolja többé meg termékeinket, lévén magának is annyija, amennyit megeszik?! Honnan fogjuk előterem-teni azt a milliárdon felüli összeget, melybe állami háztartásunk évenként kerül?! Saját zsrunkba fulladunk.

Egy időben, nem is olyan régen, csaknem az egész világ az ipar fel-lendítésére vetette magát. Ez a köz-gazdasági foglalkozás nagyon meg-növeli az egyes országok ingó gazda-ságát, pénzkészletét. Az a sápadt fényű arany, mely az ipar nyomában kiserken, elbódítja az emberiséget, a földmivelés gyermekeit is, maga után csalogatja a bányák sötét tárnáiba, a gyárak rettentő helyiségeibe, a kimond-hatatlanul nehéz munkák sorvasztó miliójébe.

A falu kised házai elcsendesül-nek, nem hangzik többé ott kacaj, vidám beszélgetés; a földeket idegen szellemű népségek veszik meg s a ki-vándorló hajók öblei megtelnek az Amerikába vitorlázó magyarság ja-vával.

Magyarországon is egyszer jel-szavá lón, mindenek előtt az ipart! Ne legyünk kiszolgáltatva Ausztria és a külföld iparának. A magán vál-lalkozás és az állam szubvencionáló pénze az ipar felsegélyezésére fordít-

tott. A falu, s a föld, mely leghi-vebben őrzi a nemzeti tradíciókat, az erkölcsöket, az eleven nemzeti életet legfrissebb energiájával szol-gálja, üresen maradt. Az a nagy munkaerő, ez a fenséges lelki kaloria, idegen pénznek, idegen nemzetnek, idegen eszméknek szolgálatába állott.

Csak most, mikor a baj már egé-szen imminens, nyilott fel a magyar politikai és társadalmi élet vezetőinek szeme, s lett parancsoló jelszava: Meg kell menteni a falut.

A letelepítésről szóló nagyszabású törvényjavaslat, melyet Darányi vaskos kötés alakjában tett a Ház elé s a melyre 120 milliót 10 milliós részletekben megszavaztatott, ezt a gondolatot szolgálja.

Csak hogy ez még nem elég.

Mi hasznunk nekünk abból, ha van nagyszerű földünk és nem tudjuk használni, ha abból a hatalmas erő-ből, mely a magyar humusban van, csak egy parányit tudunk rendelke-zésünkre szorítani. Manapság a föld-mivelés is tudományyá kezd válni, a melyre alig elegendő az az elemi 4 osztályu oktatás, melyben népünk gyermekei a legnagyobb arányban részesülnek. Az elemi oktatást, főleg a felnőttek oktatását a földmivelő ma-gyar alföldön egyenesen hivatásos földmivelő oktatása, vagy inkább föld-mivelő neveléssé kell átalakítani. Ha az új generáció minél rövidebb idő alatt megismerkedik a modern, inten-zív, belterjes gazdálkodás módszeré-vel fog átmenni az egyoldalú szem-termelésről a növénytermelő, állatne-velő üzemre.

Osodákat regélnek Dánia s Hol-landia politikájának nagy eredményei-ről, melyek a kisgazdálkodást sehol sem ismert fokra emelték. Minő ha-talmi súlyhoz juthatna a magyarság, ha sokkal többet termelne, mint Ausz-tria s ezáltal vagyonosabbá válhatna. Minő más hangon szolhatna bele az önálló vámterület, a magyar bankért folytatott küzdelembe, vagy akár a féltékenyen őrzött katonai kérdé-sekbe...?!

Darányi akciója, Apponyi prog-rammja, hogy a faluk nevelését föld-mivelő neveléssé tegye, előre intik a magyar társadalmat, a törvényhatósá-gokat, községeket, hogy ők is már most tegyék meg a maguk részéről mindazt a földért, a földet munkáló népért, amit birnak. Nem kell bevárni

az állami támogatást, mely sokszor későn érkezik, igen sokszor el is ma-rad. A magyar alföldi javadalmas nagy városok saját hatáskörükben bevezethetik a speciális földmives ne-velést, mely budgetjüket legfőlebb egy-két tanerőnek fizetésével s a gya-korlati munkálkodás bemutatására szükséges néhány holdnyi föld kiutal-ványozásával terhelné meg.

Hogy ez a kis befektetés minő haszonnal, a földmivelés minő felvirá-gozásával járna, arra már van egy-két példa a magyar városok közt is. Amit megtehetett Kecskemét, Nagy-kőrös, s a nyugati vármegyék, azt megteheti Szabadka is és Bácsvármeg-ye is.

Olyan kérdések ezek, hogy igen sok hozzászólást engednek meg.

Meg is tesszük e helyen gyorsabb egymásutánban.

Lukácsy István.

Ismerőseink körében terjesz-szük a „BÁCSKAI NAPLÓT.“

Az ipartestület közgyűlése.

— Az új elnök. —

A szabadkai általános ipartestület teg-nap tartotta meg, ez idei rendes közgyűlő-sét, Alapfy István rendőrkapitány, az első-foku iparhatóság képviselőjének elnöklete alatt.

A jelentéseket tudomásul vették, s az ipartestület jegyzőjének fizetését négyszáz koronával emelték.

Végül az elnökválasztást ejtették meg. Amint ismeretes, három jelölt volt: Majland György, Antunovics János és Vinkler Simon. Szavazásra nem került a sor, mert a Maj-land pártiak többségben voltak, s az elnök, mert névszerinti szavazás iránt kérelmet be nem adtak, Majlandot egyhangulag megvá-lasztottnak jelentette ki.

Elöljárósági tagoknak megválasztottak egyhangulag: Andrassy Sándor, bádigos Angelli Henrik esztergályos, Arnold Pál, cipész, Bihari Jakab, kocsi gyártó, Bódiacs Lu-kács ács, Czrenkovics Károly szabó, Dózsai János kőműves, Filoy Jenő könyvkötő, Gab-riacs Béla szuró, Gergics Lukács szabó, Já-kity Mihály asztalos, Kovács Ferenc szij-gyártó, Kasza András asztalos, Kalmár Sán-dor szobafestő, Knapecz Jakab borbély, Kar-lovics Ferencz eszmadia, Lulics Jakab kő-mives, Molnár István papucos, Muics István kovács, Mihajlovics Antal papucos, Nagy Hegyesi Mátyás hentes, Richter József ha-risnyaszövő, Rudics Márton cipész, Rukavina Ernő sütő, Somogyi Ferenc mészáros, Szta-rek József lakatos, Tikvicky Péter kőses, Tóth Lajos cipész, Vetró János szabó, Zódi János szűrszabó.

Póttagoknak: Brecka Bálint köteles, Bányai Samu bádógos, Ertl Ferencz kárpitos, Gönczy Károly órás, Ivandekics Lázár szabó, Fazekas János mázoló, Kósz Ferenc kelmefestő, Szloboda Béla ács, Puhálák Ferenc csizmadia, Zemina Tamás kéményseprő. Számvevőknek: Gstalter Mátyás szabó, Rigó Ferenc kőműves, Sörös Pál cipész.

Március 15-ike.

Szabadka utcái, középületei nemzeti színű lobogódiszt öltöttek ma, a negyvennyolcas március 15-dikének évfordulója alkalmából. Az iskolák szüneteltek, s az ifjúság a tanintézetekben emlékünnepekkel ünnepelte a magyar szabadság hajnalának virradását. A körök, testületek már tegnap este kezdték meg az ünneplést.

A függetlenségi kör népes díszlakomáján Mokossay Mátyás, esperes plébános mondotta az ünnepi beszédet. Történelmi remiscenciákkal teli beszéde lekötötte mindvégig a hallgatóság figyelmét, melyben leirhatatlan lelkesedést keltett. Beszélt még Mukics Simon, országgyűlési képviselő.

A gazdakör ünnepi lakomáján az ünnepi szónok Kladek Mihály, igazgató tanító volt, aki után Gyelmis Gerő országgyűlési képviselő, majd Kiss Antal, bankhivatalnok beszéltek.

Ma volt a felsőleányiskolában, a kereskedelmi iskolában, a szabad liceumban, a nemzeti kaszinóban és még számos egyéb helyen az ünneplés.

A Szabadka Városi Magyar Főgimnázium Onképzőkörre folyó hó 14-én délután négy órakor tartott díszülésén ünnepelte 1848. március 15-ének évfordulóját a gimnázium tornacsarnokában, szépszámu és előkelő közönség jelenlétében. A nagy tapintattal és ügyessen összeállított programm végig lekötötte a közönség figyelmét. Az igazgató megnyitó beszéde, a Schaffer L. 7. oszt. tanulónak Március 15. című felolvasása; Szoták Arpád 8. és Martinovics Kálmán 7. oszt. tanulók által elénekelt Kurucdalok, kiket Hámosi Géza 8. oszt. tanuló kísért zongorán; Löbl I. 7. oszt. tanulónak. Emlékezés Petőfiről című előadása; Farkas A. 8. oszt. tanulónak szavai Uj március Radványitól; Souvenir Rickentől. Trio, melyet Katona B. S., Hetényi I. 7. és Schilling B. 6. oszt. tanulók adtak elő hegedűn és zongorán, mind oly szép és magasztos volt, hogy a közönség áhitattal hallgatta és minden egyes programm szám után tapsban adott kifejezést tetszésének; a lelkesedés azonban akkor érte el tetőpontját, amikor Abrányinak Mi a haza című melodramáját adta elő Fogd Lajos 7. oszt. tanuló, kit zongorán Müller O. 7. oszt. tanuló és a férfiak halk énekével kísért; szinte utóéletlenül sikert aratott. Ezen minden ízében tanulságos és nagyon sikerült ünnepélyhez őszintén gratulálunk a gimnázium Onképzőkörének és Révfy Zoltán vezetőtanárnak.

Szépen sikerült hazafias ünnepélyt rendezett a helybeli katolikus legényegylet vasárnap d. u. Horváth Mátyás lelkesen szavalt el a „Nemzeti idalt“, Csengődi József drámai előadásban mutatta be „Pókayné“, Palkovics Vince hatásosan adta elő „A hős sirját“ Vörösmartytól. Az ünnepélyt a „Szózat“ eléneklése fejezte be.

Az ipartestület a saját helyiségében tartotta ünnepi lakomáját. Az ünnepi szónok Vinkler Elemér dr. volt. Beszéltek még Mukics Simon dr., Reiser Lajos dr. és Majland György, az új ipartestületi elnök és Pleszkovics Lukács dr.

A vidéki ünnepek lefolyása is mindegyik lelkes volt.

A bajai iparosság a katolikus legényegylettel kapcsolatosan ünnepelt.

Zenta Felsőhegyen is ma ünnepelték Dukás Sándor vendéglőjében. Az ünnepi szónoklatot Cziráky Zsigmond plébános mondotta. Több alkalmi költeményt szavaltak. A legényegylet ünnepi istentisztelettel kezdette.

*

Palánkán a kath. népszövetség, a legényegylet és a kath. olvasóköri együttesen

ünnepelte meg március 15-két. A nagyterem, a szomszéd termek zsufolásig tömve voltak. Az ünneplők nagy része kiszorult a termekből.

Az első szónok Spildener Ferenc joghallgató, a második Wortner Károly tanító volt. Gyönyörű beszédekkel annyira felcsigázták a tömeg hangulatát, hogy az, a harmadik szónok Dup Bálint káplán beszédére már frenetikus lelkesedésben tört ki.

Megfogadták a német ajkuak, hogy soha többé magyar ellenes gondolatnak helyet nem juttatnak valójukba, s ezért a kath. népszövetséget is odaadással támogatják. Az ünnepély végén számos új tag iratkozott be a népszövetségbe.

*

A budapesti keresztény-szocialista munkások március 15-ét már vasárnap ünnepelték. Sajnáljuk, hogy az ünnepekről nem közölhetünk bő tudósítást, mert lapunk keretei nem engedik meg. Délelőtt a keresztény-szocialisták vonultak fel Petőfi-szobrához, ahol Huszár Károly fejtegette tartalmas beszédében a nap jelentőségét és azt a külföldi közönséget, mely Petőfi és azok között van, akik délután fognak majd a szoborhoz kijönni. Szavalt és a Himnusz eléneklése, valamint a szobor megkoronázása után az az ünnepség a legnagyobb rendben véget ért. Lélekemelő látvány volt, amint a fővárosi munkásság színe-java tett tanúságot a világ előtt, hogy „ha még egyszer azt üzeni mindnyájunknak el kell menni.“

Délután a szocialdemokraták is kivonultak. A legnagyobb erőlködés dacára sem tudtak 7-8 ezer emberrel többet összehozni. Valami 25 szervezet vonult fel 40 jelzőtáblával és 15 zászlóval. Az egész felvonulás a hazafiatlanság jegyében folyt le. A szobornál Bokányi Dezső panasolta el a nép baját. Nem tetszett neki, hogy a szakszervezeteket minden ok nélkül feloszlatják. A felvonulás alatt bőven lehetett hallani a gyalázkodó kifejezéseket. „Eljen az orosz forradalom után a magyar.“ „Le a fekete csuhásokkal.“ A forradalmi dalokról és a hazát s kormányt gyalázó dalokról nem is szólunk. Az ünnepség végén rendben osztották szét. Nem mertek úgy tüntetni, mint tavaly. Ez is az idők jele. Lassankint lejárja magát a vörös szocializmus.

Népszövetség Kulán.

Leirhatatlan lelkes hangulatban alakult meg tegnap, Kulán, a katolikus népszövetség. A közömbösség, mely eddig Kulát jellemezte, Kersch Mihály plébános lelkes buzgalkodására mintha már szűnő félben volna. Bizonyítéka ennek a tegnapi nap eseménye.

A Spiller-féle vendéglő nagytermében volt egybehevita, délután 1 órára a katolikus-ság, hogy megalakítsa a népszövetséget. A nagyterem azonban kicsinek bizonyult. Megtelték a teremmel szomszédos szobák is nem korcsmai vendégekkel, hanem hallgatókkal, akiknek arcáról a katolikus meggyőződés sugárzott. Mindenkinek szeméből a tettek katolicizmusa beszélt.

Az alakuló ülést Kersch Mihály plébános, nyitotta meg, először magyarul, majd németül fejtegetve, mért van szükség Kulán a katolikus népszövetségre. Érvényesülni kell a katolicizmusnak, hogy elő ne fordulhasson többé, miszerint 13 keresztény tanítót mellőzve az egyetlen zsidó tanítót válasszák meg tanonciskolai igazgatóvá, hogy észrevegyenek minden katolikus mozgalmat, melyeket eddig agyonhallgatással akartak eltemetni. Beszéde után megnyitja az ülést.

Dr. Veréb Gyula szólt ezután. Megkapó közvetlenséggel és meggyőződéssel ismertette a katolikus népszövetség célját. Beszéde magával ragadta a közönséget, mely beszéd közben és a beszéd után éjjezekkel bizonyította, hogy a szónok minden szavát lelkébe véste.

O után Léh Márton, szentfülöpi sváb gazda beszélt. Ha jellemezni akarjuk méltóképen Léht, csak ezzel a két szóval jellemezhetjük: a szentfülöpi Demoszthenes.

Meggyőződése szuggerálta a hallgatóságot, ragyogó hasonlatai magukkal ragadták a közönséget, egyszerűsége könnyeket csalt a szemekbe. Kulán bizonyára nem fognak Léhről megfélekedezni.

Beszédének hatása alatt sokan beiratkoztak a népszövetségbe, melynek helyi igazgatójává Kersch Mihály, plébánost választották meg.

Aligazgatóknak Kichler Péter és Horváth Péntes Mihály választottak meg.

A zentai szabók szövetsége.

Amíg minden felé csak panasz hangzik el a kisiparosság köréből, amíg minden oldalról megadják az iparosságnak a tanácsot, hogy szövetkezzék, ha baján segíteni akar, addig a zentai szabók a tettek mezején jó példával jártak elől.

Megalkították maguk között a szövetkezetet, s erről a közönséget a következő felhívásban értesítik:

Felhívás Zenta város nagyrabcsült közönségéhez.

A zentai szabóiparosoknak egy tekintélyes része belátta azt, hogy a mai nehéz viszonyok között tőke nélkül, külön-külön nem képesek létfontosságukat kellőképp biztosítani. Azért elhatároztuk, hogy erőink, józan munkásságunk s kiváló szakképzettségünk tudatában szövetkezetté alakuljunk s így mint szövetkezet egyesített erővel akarunk saját helyzetünkön javítani.

Szövetkeztünk, mert dolgozni akarunk, mert becsületes munkánkban látjuk az erőt. Tesszük ezt igaz szeretettel s azon reményben, hogy Zenta város nagyrabcsült közönsége úgy anyagi, mint erkölcsi pártfogásával támogatni fog bennünket, mint olyan kisiparosokat, akik saját erőikre és szorgalmukra vannak utalva.

Amidőn midezeket Zenta város nagyrabcsült közönségének szives tudomására hozzuk, egyben kérjük, hogy bennünket bizalmukkal megtisztelni sziveskedjenek.

Hazafias tisztelettel: A Szabó Iparosok Szövetkezete.

HIREK.

Munkaközvetítés.

Fintanonközvetítés. Az újvidéki iparosmesterekhez négy évi teljes ellátásra díj nélkül közvetítés elhelyez az Újvidéki Keresztény Szociális Egyesület.

Meghívó.

A Szabadkai Függetlenségi Körnek 1909. március 14-ére egybehívott közgyűlése határozatképtelen lévén, 1909. március 21-én délelőtt tíz órára a kör helyiségébe évi rendes közgyűlésére határnapot hirdetek a következő tárgysorozattal:

1. Elnök jelentése a kör szellemi és anyagi állapotáról.
2. Az 1909. évi költségvetés megállapítása.
3. Az 1908. évi zárszámadások felülvizsgálása.

4. Lemondás illetve, halálozás folytán megüresedett könyvtárnoki állás és négy választmányi tagsági hely betöltése.

5. Esetleges indítványok.

E közgyűlésre a kör tagjait azzal hívom meg, hogy a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes. Szabadka, 1909. március hó 15. napján.

Mukits Simon,
elnök.

— **Alapkőletél.** Vasárnap, e hó 21-én lesz az épülő tompai templom alapkövének megszentelése és letétele.

— **A mozgósítás Szabadkán.** Megírta néhány lap, a nép között is el volt terjedve az a hír, hogy Szabadka hatóságához megérkeztek a mozgósítási iratok. Amint értesülünk, a hírből semmi sem igaz, s csak arra alkalmas, hogy a lakosság között nyugtalanságot keltsen. Lehet azonban, hogy talán mégis megérkeznek.

— **Halálozás.** bajsai Vojnics Izabella bajsai Vojnics István bácsvármegyei alispán huga szombatán d. e. 10 órakor rövid szenvedés után Zomborban elhunyt. Földi maradványai 14-én délután, a gyászházban be-szenteltettek s 15-én d. e. Bajsán a családi sírboltban helyeztettek örök nyugalomra.

— **A zombori kath. Legényegyesület** nagybőjti előadása — melynek program-pontjai között a troubadurok két zeneszáma szerepelt — vasárnap ismét hatalmas közönséget hozott össze. A két zeneszámot (Baillé nyitány a „Cigánytű” c. operából és G. Lamotte „La Malle des Indes”) a troubadurok műkedvelő zenekara meglepő gyakorlatlással és praecizitással játszotta le. Közben Závodszy Levente dr. főgimn. tanár tartotta „A kereszténység hatása a magyar nemzet művelődésére” című érdekes előadásának első részét. Ez alkalomban keresetlen s élénk stílusban bemutatta a régi pogány és keresztény magyarok életét s a kereszténység üdvös befolyását az árpád-házi királyok alatt. Vidákovics József egyesületi tag pedig elszavalta Garay J. „Magyarország 1848-ban” című költeményét. Mindkettőjüket nagyon megtapsolták. — Este a szabadság lakomán a rendes tagokon kívül az egyesületnek több vendége s jötevője vett részt. Unnepi szónok Vértessy Károly volt, Magyarits Mihály elszavalta a Talpra magyart. Néhány troubadur pedig kellemesen pótolta a cigányt.

— **Meghalt a tompai Mathusalem.** Rambula János — kit közönségesen kis Kossuthnak hívtak — e hó 13-án 109 éves korában meghalt. 1800-ban született. 49 éves volt a forradalom idején, melyről sokat szeretett beszélni. Azért kapta a Kis Kossuth nevet is. Nem igen betegeskedett életében. Halálát sem előzte meg betegség, hosszú földi vándorlása váratlanul ért véget. Sok humor volt az öregben. Azt szokta volt mondani, hogy ő sohasem hal meg, mert őt tótországban keresi a halál, ő meg itt van, hát nem találja meg. Igaz, sokáig kereste de most mégis megtalálta.

— **Fűszeráruszállítás a Mária Valéria közpórházba.** A korbász részére szükséges fűszerárú szállítására négyen adták be ajánlataikat. Vetró János 12 és fél, Farkas J. cég 12, Spitzer és Klein 6 százalékot enged az árurakból. Sztojkovits utódai átlagosan árengedmény nélkül tesznek ajánlatot.

— **Eljegyzés.** Kubatov György Zombor és Reberics Gizike Mohács jegyesek.

— **Tanítónálasztás.** A béregi iskolaszék legutóbbi ülésén Agoston Bélát tanítónává, Vidákovics Máriát pedig tanítónővé választotta.

— **Feltört teherkocsik.** Az éjszaka az állomáson huszonnegy teherkocsit törtek föl ismeretlen tettesek, de hogy mi mindent loptak el, azt még nem állapíthatták meg. Az éjjeli őrök üldözőbe vettek két tolvajt, akiknek azonban sikerült elmenekülni. Menekülés közben két süveg cukrot dobtak el maguktól.

— **A bácskerteszi róm. kath. templom** megnagyobbitására a bácskerteszi hívek részéről a következő adományok folytak be: Pavlik Klára 1 korona, Kürtösy Antal plébános 100, Merscher Ferenc kántortanító 5, Pécsics János 5, Pinczinger János 0-10, Mikó Pál 2, Balogh Katalin 0-40, Podolszky György 0-40, Ujlakos József 1, Balogh György 2, Mikó János 0-40, Pécsics János 0-20, Guzsány Lukács 0-40, Guzsány István 2, Guzsány Teréz 1, Janovics András 7, Urbán Elek 3, Siplika János 0-6, Guzsány Lajos 0-40, Rubus Mihály 0-40, Balogh Miklós 1, Antalovics Mihály 5, Kupkovics Ferenc 1, Guzsány Péter 10, Kis Mihály 1, Janovics József 0-50, Mikó Pál 0-40, Urbán Gergely 2, Buják József 1, Molnár Imre 0-60, Gábor Pál 0-60, Asztalos Jánosné 0-20, Veszelity Pál 1, Lukácsévics Gáspár 0-60, Krivda Mihályné 0-10, Potánczi Imre 0-20, Klucsovskzi Apolló 0-20, Guzsány György 2, Horváth József 10, Buják Tamás 4, Buják Józsefné 1, Horváth József 0-60, Molnár Lukács 0-18, Rubus Pál 1, Molnár István 0-40, Szekeres István 10, Koleszár István 5, Péter Mihályné 1, Horváth Péter 0-40, Molnár Mihály 10, Molnár Pál 0-30, Veszelics György 0-30, Veszelity Ignác 0-40, Maros Gáspár 0-40, Molnár József 2, Horváth Mihály 0-20, Kerczel György 0-20, Gábor Mihály 0-20, Balogh Miklós 0-20, Balogh András 0-40, Kis Pál 1, Pap János 1, Marásék Imre 1, üzv. Koleszár Mihályné 5, Asztalos Gábor 2, Kanyó Péter 1, Bazsantik János 1, Asztalos Márton 2, Péter Gáspár 1, Májer György 1, Koleszár István 0-60, Klucsovskzi Tamás 0-20, Jánosy Ernő 1, Csapó György 1, Szurap Lőrinc 0-20, Ko-

leszár Péter 2, Sugár Péter 1, Molnár Imre 1, Makk Márton 1, Buják Antal 6, Fridrik Szilveszter 30, Balogh János 10, Nagyfejű György 6, Farkas Pál 0-40, Farkas Mihály 0-40, Klucsovskzi Adám 5, Marásék Márk 2, Pécsics István 2, Pécsi József 0-40, Guzsány István 0-40, Sóta Adám 0-30, Pópa Mihály 0-40, üzv. Juderer Jánosné 0-80, üzv. Molnár Györgyné 0-5, Buják János 0-40, Balog Miklós 2, Anitcs György 0-60, üzv. Cábör Jánosné 1, Molnár Márton 1, Kazimity István 2, Rubus Pál 0-20, Sood Ferenc 0-40, üzv. Sood Ferencné 0-20, Balogh Mihály 0-10, Rubus Mihály 1, Sipos Katalin 3, Szikszai Anna 1, Makk Gáspár 1, János Kornélia 1, Jánosy Mátyás 10, Koleszár András 1, Buják Györgyné 0-30, Sóta Ferenc 2, Buják József 5, Benosik András 2, Krivda Gergely 1-20, Vigh Imre 1, Guzsány Mihály 0-40, Gyetvay György 0-20, Koleszár Péter 0-20, Molnár János 0-40, Péter Pál 1, Mezei István 3, Potánczi István 6, Notheisz Antal 0-40, Dubacz István 20, Jagicza András 1, Sóta József 10, Péter Vincze 0-20, Péter Jánosné 1, Mészáros Erzsébet 1, Fischer Gáspár 0-60, Hodovány József 1, Záborszki András 0-20, Jagicza János 1, Szalai Ferenc 1, Dienes Mihály 5, Riez János 0-10, Forgács István 1-40, Sipos Simon 0-40, Mikó Mária 4, Péter Gergely 1, Buják Mihály 0-40, Szalai Anna 0-20, Marásék Pál 0-20, Koleszár Erzsébet 1, Németh Mihály 0-60, Sood István 2, Szmolenczky József 1, Sóta István 4, Guzsány János 30, Szikora János 1, Makk Imre 2, Fridrik János 4, Erdélyi István 5, Saurap Antal 1, Koleszár Pál 2, Makk András 2, Fridrik Imre 10, Fontányi Pál 0-40, Török Imre 0-40, Rubus András 0-40, Balogh János 0-60, Balogh József 0-40, Jánosy Pál 5, Koleszár István 0-40, Balog Pál 1, Balogh István 0-40, Péter Mihály 1, Sulcz János 1, Sulcz Mihály 1, Jánosy Mihály 1, Lujánovics István 0-40, Pinczinger József 0-20, Janovics Mihály 0-60, Nagy Antalné 0-60, Satek Tamás 5, Guzsány István 1, Klájó Mihály 0-20, Cselyuska Dávid 1, Jánosy József 0-16, Hodovány István 0-40, Bazsantik Jánosné 1, Balog Pál 0-50, Bódis István 1, Buják Imre 1, üzv. Molnár Mihály 0-20, Lukácsévics Jánosné 1, Dienes János 4, Dienes Mihály 3, Maros Pál 5 kor., Molnár Mihály 60, Makk Imre 20, Sóta Mihály 40, Péter Mihály 40, Gradicska Gáspár 20, Janovics Gáspár 10, Hummel Mihály 20, Tadián Imre 18, Guzsány Pál 20 fillér, Mészáros Gáspár 3, Mészáros András 1 kor., Nagy Pál 40 fill., Nagy Antal 1, Janovics András 1 kor., Pavlik Mihály 50, Kanizsai József 50, Sóta Ernő 20, Vinkó István 40, Molnár Miklós 20, Popovics József 20, Balogh Márton 40, Csónity Anna 40, Szklanár András 20, Rubus Gáspár 40 fill., Kajári Miklós 1, Forgács Kristóf 1, Kis István 1, Janovics Sándor 3 kor., Nemovics Mihály 50, Buják András 30 fill., Brunyai Péter 2 kor., Brunyai Pál 50, Safarik István 30 fill., Brovics Ferenc 1, Janovics Viktória 4, Horváth István 1, Karlicsek János 6 kor., Lovász Adám 40, Buják Péter 1-20, Sulcz Márton 10, Maros Mihály 20, Németh Antalné 50 fill., Makk Gáspár 1 kor., Gábor János 40, Antalovics András 40, Veszelity Mátyás 20, Péter János 20 fill., Szalai Pál 1 kor., Guzsány Sándor 40, Sóta István 30, Buják János 20, Pópa András 10, Molnár Lukács 0 fill., Lovász Pál 1, Sugár András 2, Horváth Pál 2 kor., Antalovics Mihály 40 fill., Klucsovskzi János 2, Maros Imre 1, Barth Miklós 1, Buják Ferenc 1, Fuderer Ferenc 1, Sulcz István 1 kor., Koleszár János 40 fill., Anitcs István 1, Klucsovskzi János 10, Sulcz Mihály 5, Molnár István 20 kor., Sóta György 60 fill., Guzsány Mihály 1, Guzsány István 1, Alaga Márton 5, Alaga Terézia 5, Guzsány Pál 1, Nagy Jakab 1 korona, Guzsány Pál 30, Buják János 24 fill., Balogh József 1 kor., Janovics Imre 40 fill., Buják Mihály 1 kor., Pécsi János 40 fill., Anitcs Pál 1 kor., Domorád Pál 30 fill., Koleszár Pál 10, Guzsány András 1 kor., Guzsány István 60 fill., Domorád Márton 10, Guzsány Márton 6, Szikora István 1, Siplika István 2, Szikora Agoston 2, Dudás Jánosné 1, Janovics Sándor 2 kor., Guzsány Imre 30 fill., Hajik Mihály 60 fill., Záborszki Mihály 1 korona.

(Folyt. köv.)

A bácsalmási cukrász tragédiája.

— Az alkohol áldozata. —

Svidán György, cipészsegéd emelt ma panaszt egy ismeretlen ember ellen, aki megrabolta.

Az éjszaka hazamenet a kisbárány előtt egy emberre akadt, aki dörömbölt ajtón, ablakon, de hasztalanul, mert a korcsma nem nyílt meg.

Mikor az ismeretlen meglátta őt, elmondta, hogy szállást keres, s kérte, vezetté őt el valamely szállodába, ahol az éjszakát tölthetné. El is akarta vezetni, utközben azonban az ismeretlen behívta az egyik nyitva lévő korcsmába, ahol féllitter bort hozatott. Svidán nem várta meg, míg a bor elfogy, hanem előbb eltávozott.

Az ismeretlennek azonban nem volt pénze, nem fizethette, ki a bort, amiért a korcsmáros kitessékelte. Az utcán a kidobott vendég Svidán után vetette magát és a Pestszálloda sarkán utol is érte.

Se szó, se beszéd, rávetette magát, a

földre teperte, s öt koronát erőszakkal elvett tőle. Svidán rendőrért kiabált. A rendőr segítségével ártalmatlanná tették a dühöngőt és bekisérték a városházára.

Ma reggel kitudt, hogy az ismeretlen Bártfai Dezső, bácsalmási cukrász, akinek Bácsalmáson önálló üzlete van. Nem tudja mi történt vele. Teljesen részeg volt. Az alkohol ördöge szállhatta meg.

Az alkohol szerencsétlen áldozatát fogva tartják.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik, „És ha halgat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű egyenesen csak 80 krajczár. Dohányzók figyelmébe ajánlom szivarka hüvelykeimet.

Valddi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Tercerillas” és „Togó” elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételmél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésében SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

Véres családi dráma.

Lukits Szvetiszláv, nagyjécsai postamester, régebbi idő óta rossz viszonyban élt a feleségével. A férj ideges féltékenysége következtében a házastársak között a perlekedés napirenden volt és civakodásaik mármár a falu botrányaiá vá nőtték ki magukat.

Az áldatlan perpatvar végre is annyira elkészerítette a férjet, hogy gyilkos merényletre szánta el magát. Elhatározta, hogy nejét elpusztítja. Lukitsné barátnőivel, Schuld Péter községi jegyző és Schmidt József iskolaigazgató feleségével sétált az utcán, midőn férje szembetalálkozott velük. Hirtelen kirántotta revolverét és öt lövést tett az asszonyokra. A forgópisztoly két golyója az áldott állapotban levő jegyzőné combjába furódott. Az egyik golyó horzsolta Schmidtne fejét. A másik két golyó Lukitsné testébe furódott, de nem okozott veszélyes sebesülést.

A postamester, látva borzalmas tettét, lakásába futott és golyót röpített agyába, mely rögtön megölte. A megsebesült asszonyok sebeit a rögtön hívott orvos bekötözte. Legsúlyosabb Schuld jegyzőné két sebe.

Mint ma délután, értesülünk, a véres elhatározásra az adott okot, hogy Lukicsné szemrehányást tett férjének azért, amiért az különböző szabálytalanságokat követett el a posta kezelésben. A szabálytalanságért pedig az asszonynak, mint tulajdonképeni postakezelőnek voltak kellemtelenségei. A szemrehányások miatt Lukits annyira elkészeredett, hogy revolverrel akart magának elégtételt szerezni.

Kölcsonkönyvtár! — Kölcsonkönyvtár!

Legujabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

= KÖLCSÖNKÖNYVTÁR. =

Előfizetési ára egy hónapra 1 korona. Kicsérelés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papír- és irodalmi cikkek kereskedése Szabadkán, Főter (a Szentháromságai szemben).

A legujabb zeneművekből és szépirodalmi munkák újdonságaiiból állandóan nagy raktár.

SZINHÁZ.

M ű s o r:

Kedd: Aranykakas.

Szerda: Mozzgófénykép.

Csütörtök: Mozzgófénykép.

Péntek: Bernát.

Szombat: Kis alamuszi.

Vasárnap d. u. Bocaccio, este: Tánco-

szárók.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS
villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o
V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában.
402-106-79

Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.
Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.
Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

Hirdetmény.

A központi választmány által az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének 1910-re szóló kiigazítására kiküldött összeíró küldöttségek az ideiglenes városháza főjegyzői hivatalában működésüket megkezdték.

A munkálatoknak március hó 12-től április hó 2-áig terjedő tartama alatt jogában áll mindenkinek választói jogosultságát alkalmas módon (adókönyv, oklevél stb.) igazolni s ha valaki az 1874. évi XXXIII. 38. §. alapján más kerületbe akar felvétetni, mint a mely kerületben lakik, azt az összeíró küldöttség előtt személyesen szóban, vagy írásban kérelmezheti.

Szabadka, 1909. március hó 11-én.

Birkáss Gyula,
az I. kerületi összeíró
küldöttség elnöke.

Rieger Mihály,
a II. kerületi összeíró
küldöttség elnöke.

Horváth Kálmán

vendéglőjében 752-10

Rákóczi- és Mátyás-utcák sarkán
naponként frissen csapolt
DRÉHER-féle SÖR
egy pohár 8 krajcár.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

VELIKA DUHOVNA MANNA ili Duše Hrana u molitvama i pisama za kršćane katolike
Sastavio Blaž Raić. — Ára a kötés minősége szerint 6, 8 és 10 korona.

LAUDATE DOMINUM. Hangjegyes ének- és imakönyv az ifjuság számára. — Összeállította Kersch Mihály.
Egész vászonba kötve 80 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK. Irta HIRSCH ÁGOSTON, fordította KÖRMÖZGY ERNŐ. — Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

AZ INKVIZICIO. Mi a valóság a sok hazugság között? Irta Petrányl Ferenc. — Ára 70 fillér.

HELYET A GYERMEKEKNEK. Irta P. HUCH. Fordította KÖRMÖZGY ERNŐ.
Ára 20 fillér.

KATH. LEGÉNYEGYESÜLETI DALFÜZÉR.
Kétszólamu egyesületi és hazafias dalok gyűjteménye Kersch Mihálytól. Ára kötve 40 fillér.

AZ IGAZ UT. KERESZTÉNY-SZOCIÁLIS RÖPIRAT. Irta Fröhvirth Mátyás. — Ára 30 fillér.

SZÓIMÁDÁS. POLITIKAI RÖPIRAT. II. KIADÁS. — Ára 20 fillér.

ÁPRILISIÁRATÁS. Bohózat 4 felvonásban. Irta HASZL GUIDO. Szabadon átdolgozta KERSCH MIHALY. Ára 1 kor.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai
bádogos. Szabadka, I., Kölesey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán
szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos
órás és ékszerész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József
cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos és gépjavító üzlete
Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokosh-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sirkereteket, szivattyus kutakat, varrógépeket és kerékpárok szakszerű javítását, szobacsengők és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai
Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fekete, Temunovits és Társai
kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőbb bevásárlási forrás.

Fimpl István
cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István
cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma
virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalkozó.
Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János
bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa
varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárus.
Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai
húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József
dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály
motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Siflis Gyula
hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula
esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-utca.

Szombathy Károly
fényképész. Szabadka, VI., Deák-utca 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos.
Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő
norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlet. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.